

سیاست خارجی ایران در قبال بحران یمن و پیامدهای آن بر امنیت عربستان سعودی (۱۳۹۴-۱۳۹۶)

علیرضا شاطری مبارکه

اندیشکده روابط بین الملل

سرشناسه: شاطری مبارکه، علیرضا، ۱۳۷۳-

عنوان و نام پدیدآور: سیاست خارجی ایران در قبال بحران یمن و پیامدهای آن بر امنیت عربستان سعودی
(۱۳۹۴-۱۳۹۶)/ علیرضا شاطری مبارکه؛ ویراستار زهرا خانیانی، کوثر خانیانی.

مشخصات نشر: تهران: اندیشکده صنایع نرم: اندیشکده روابط بین الملل، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص. شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۰۸۰-۰-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه: ص: ۱۳۹-۱۵۲.

موضوع: یمن (جمهوری) — سیاست و حکومت — قرن ۲۱م.

Yemen (Republic) -- Politics and government -- 21st century

موضوع: امنیت ملی — عربستان سعودی

National security-- Saudi Arabia

موضوع: یمن (جمهوری) — روابط خارجی — عربستان سعودی

Yemen (Republic) -- Foreign relations -- Saudi Arabia

عربستان سعودی — روابط خارجی — یمن (جمهوری)

(Saudi Arabia -- Foreign relations -- Yemen (Republic)

ایران — روابط خارجی — عربستان سعودی

Iran -- Foreign relations -- Saudi Arabia

عربستان سعودی — روابط خارجی — ایران

Saudi Arabia -- Foreign relations -- Iran

ایران — روابط خارجی — یمن (جمهوری)

(Iran -- Foreign relations -- Yemen (Republic)

یمن (جمهوری) — روابط خارجی — ایران

Yemen (Republic) -- Foreign relations -- Iran

شناسه افزوده: اندیشکده روابط بین الملل شناسه افزوده: اندیشکده صنایع نرم

رده بندی کنگره: DS۲۴۷ رده بندی دیویی: ۹۵۳/۳۰۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۶۰۶۶۸ اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

عنوان: سیاست خارجی ایران در قبال بحران یمن و پیامدهای آن بر امنیت عربستان سعودی (۱۳۹۴-۱۳۹۶)

نویسنده: علیرضا شاطری مبارکه

ویراستار: زهرا خانیانی و کوثر خانیانی

ناشر: اندیشکده صنایع نرم با همکاری اندیشکده روابط بین الملل

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه نوبت چاپ: اول/ ۱۴۰۰

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳ پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com

قیمت: ۸۰۰۰۰۰ ریال شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۰۸۰-۰-۱

کلیه حقوق متعلق به اندیشکده روابط بین الملل بوده و هرگونه تکثیر این کتاب به صورت کاغذی و الکترونیکی بدون مجوز کتبی از اندیشکده ممنوع است. برای تهیه این کتاب می توانید به وبسایت اندیشکده روابط بین الملل به نشانی www.irthink.com مراجعه کنید.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول: چارچوب نظری
۱۷	مقدمه
۱۸	نئورئالیسم
۲۷	موازنه قوا
۳۲	موازنه تهدید
۳۴	جمع‌بندی
۳۷	فصل دوم: سیاست خارجی ایران و عربستان سعودی و تضاد هویتی این دو کشور
۳۷	مقدمه
۳۸	معنا و مفهوم سیاست خارجی
۳۸	تعریف سیاست خارجی
۳۸	عوامل مؤثر در تدوین سیاست‌گذاری خارجی
۳۹	نهادهای و دستگاه‌های تنظیم‌کننده سیاست خارجی
۴۰	اهداف سیاست خارجی
۴۲	ثبات و تغییر در سیاست خارجی
۴۳	پیشینه روابط سیاسی ایران و عربستان سعودی
۴۳	روابط ایران و عربستان سعودی قبل از انقلاب
۴۵	روابط ایران و عربستان سعودی بعد از انقلاب

۴۹	مؤلفه‌های هویتی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۴۹	نژاد- زبان
۵۱	مذهب
۵۳	نظام سیاسی
۵۴	صدور انقلاب
۵۶	جمهوری اسلامی ایران و سیاست ام‌القری
۵۸	مؤلفه‌های هویتی در سیاست خارجی عربستان سعودی
۵۸	نژاد و زبان
۶۰	مذهب
۶۱	ساختار سیاسی
۶۴	رهبری جهان اسلام
۶۷	جمع‌بندی
۶۹	فصل سوم: تحولات خاورمیانه و بحران یمن
۶۹	مقدمه
۷۰	ساختار سیاسی اقتدارگرا در خاورمیانه
۷۰	تمرکز قدرت
۷۶	فقدان آزادی‌های مدنی
۷۸	جامعه مدنی
۷۹	انتخابات
۸۱	احزاب سیاسی
۸۲	رسانه‌ها و مطبوعات
۸۳	اقتصاد رانتی
۸۵	بحران یمن

تحولات یمن	۸۶
رویکرد آمریکا در قبال تحولات یمن	۹۰
رویکرد عربستان سعودی در قبال تحولات یمن	۹۵
جمع‌بندی	۱۰۱
فصل چهارم: نقش ایران در بحران یمن و تأثیر آن بر امنیت عربستان سعودی	۱۰۳
مقدمه	۱۰۳
نقش آمریکا در رقابت‌های منطقه‌ای ایران و عربستان سعودی براساس چارچوب نظری	۱۰۴
راهبرد ایجاد موازنه و احاله مسئولیت	۱۰۴
نمونه تاریخی احاله مسئولیت از طرف ایالات متحده آمریکا در خلیج فارس	۱۰۵
ایالات متحده آمریکا و احاله مسئولیت به عربستان سعودی	۱۰۸
مواضع مشترک ایالات متحده آمریکا و عربستان سعودی در قبال ایران	۱۰۸
مهار ایران از طرف عربستان سعودی	۱۰۹
دلایل واگذاری مسئولیت مهار ایران به عربستان از سوی ایالات متحده	۱۱۱
مقایسه توانایی‌های بالقوه و بالفعل هشت کشور خلیج فارس از منظر رئالیسم تهاجمی	۱۱۲
توانایی‌های بالقوه کشورهای خلیج فارس در قالب جدول	۱۱۷
مقایسه توانایی‌های بالفعل کشورهای خلیج فارس در قالب جدول	۱۲۱
تحلیل سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال تحولات یمن	۱۲۵
محورهای سیاست خارجی ایران درخصوص تحولات یمن	۱۲۶
تأثیرگذاری جمهوری اسلامی ایران بر تحولات سیاسی یمن	۱۲۷
تحلیل روابط نقش ایران و عربستان و نقش آن‌ها در تحولات منطقه	۱۲۹
تحلیل رویکرد ایران و عربستان در قبال تحولات یمن براساس چارچوب نظری	۱۳۲
نتیجه‌گیری	۱۳۵

پیشگفتار

با شکل‌گیری تحولات سیاسی در یمن، بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای براساس منافع و علایق خود، جهت‌گیری‌های مختلفی را در رابطه با این کشور که اهمیت ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک خاصی در منطقه خاورمیانه دارد، اتخاذ کرده‌اند. در این میان، تلاش پیگیر برخی دولت‌ها برای تغییر وضع موجود و برخی دیگر در جهت حفظ وضع موجود در این کشور در راستای افزایش قدرت خود، از جلوه‌های بارز تحولات سیاسی در یمن محسوب می‌شود که بر پیچیدگی اوضاع این کشور افزوده است. این کتاب می‌کوشد با توجه به جایگاه استراتژیک یمن و اهمیت آن برای دو رقیب منطقه‌ای و شکل‌گیری رقابت درون منطقه‌ای و بین‌المللی به این سؤال پاسخ دهد که نقش ایران در بحران یمن چه تأثیری بر امنیت عربستان می‌گذارد؟

یافته‌های کتاب مبنی بر این است که سیاست خارجی ایران در قبال بحران یمن به‌عنوان قدرت منطقه‌ای در مقابل نظام وابسته سابق و پشتیبان حرکت مردمی برای رهایی از سلطه و وابستگی‌های خارجی در این کشور قرار دارد. همچنین سقوط نظام وابسته عربستان در یمن و جایگاه شیعیان و انقلابیون خواهان دموکراسی، می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در تضعیف جایگاه عربستان و تقویت جبهه مقاومت و همچنین تغییر موازنه قوا به‌ضرر این کشور و به‌نفع جمهوری اسلامی ایران ایفا کند؛ کشوری که بدون شک جزو قدرت‌های برتر و مطرح منطقه منا (خاورمیانه و شمال آفریقا) است. هدف این کتاب بررسی نقش ایران در بحران یمن و تأثیر آن بر امنیت عربستان است.